

حق وعدالت

www.ketab.ir

سرشناسه: مطهری، مرتضی، ۱۲۹۸ - ۱۳۵۸.

عنوان و نام پدیدآور: حق و عدالت / مرتضی مطهری؛ کاری از دبیرخانه بینش مطهر.

مشخصات نشر: تهران: بینش مطهر، ۱۴۰۰.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۴۸-۹۵-۹

وضعیت فهرست‌بندی: فیفا

موضوع: اسلام و عدالت

موضوع: عدالت اجتماعی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

شناسه افزوده: موسسه فرهنگی بینش مطهر. دبیرخانه

رده‌بندی کنگره: BP۲۳۳/۷

رده‌بندی دیوئی: ۲۹۷/۴۸۳۴

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۰۵۲۹۸

حق و عدالت

مؤلف: متفکر شهید استاد مرتضی مطهری

چاپخانه: مرکز چاپ و نشر اسراء

ناشر: بینش مطهر

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

شمارگان: ۵۰۰

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

* لطفاً نظرات ارزشمند خود را به دبیرخانه بینش مطهر یا به آدرس

hashemi4693@gmail.com ارسال فرمایید.

* جهت راه‌اندازی طرح و هماهنگی امور مربوطه با دبیرخانه تماس حاصل فرمایید.

دبیرخانه تماس حاصل فرمایید.

آدرس: تهران، خیابان دکتر شریعتی، نرسیده به میدان قدس، خیابان رضایی، خیابان جورابچی، کوچه

عابدی، بن‌بست اطلسی، پلاک ۹۰، موسسه فرهنگی بینش مطهر.

تلفن: ۰۲۱-۲۲۲۳۸۰۴۹ و ۰۲۱-۲۲۶۷۶۵۳۸ و ۰۲۱-۲۲۶۷۶۵۳۸

آدرس سایت: www.bineshemotahar.ir

فهرست مطالب

۸.....	مقدمه
	فصل اول: اصل عدل در اسلام
۱۳.....	درآمد: اخلاق حقوقی و حدودی
۱۴.....	اخلاق حقوقی
۱۵.....	حضرت زهرا علیها السلام و دفاع از حق
۱۶.....	شهید دفاع از حق
۱۷.....	درس اول: جایگاه عدالت
۱۷.....	۱۰۰ سوال انگیزشی و امتحانی
۱۸.....	اهمیت بحث عدل
۱۹.....	علی علیه السلام ، شهید عدالت
۲۰.....	چه عدالتی موجب شهادت علی شد؟
۲۱.....	جود بهتر است یا عدل؟
۲۲.....	جود و عدل از دیدگاه اخلاق فردی
۲۲.....	عدل و جود از نظر اجتماعی
۲۴.....	فرق جود با احسان
۲۵.....	اهتمام امیرالمؤمنین علیه السلام به جنبه اجتماعی عدالت
۲۷.....	دنیای گشاده عدالت و دنیای تنگ ظلم
۲۸.....	اخطار مهم
۲۹.....	آغاز کناره‌گیری‌ها و بهانه‌گیری‌ها
۳۰.....	تقاضای دوستان
۳۱.....	اجرای عدالت توسط علی علیه السلام
۳۲.....	حق یا تکلیف بودن مناصب اجتماعی
۳۵.....	درس دوم: انحراف مسلمین از عدل اسلامی
۳۵.....	۱۰۰ سوال انگیزشی و امتحانی
۳۶.....	تفسیر غلط از عدالت
۳۷.....	ریشه کلامی
۴۰.....	حسن و قبح عقلی
۴۰.....	اثر عملی و اجتماعی بحث حسن و قبح
۴۳.....	استدلال‌های شرم‌آور
۴۴.....	پیروزی منکران عدل

۴۴	تاریخچه واژه «سنی»
۴۵	عوام‌پسندی اندیشه اشعری
۴۶	اشعری گری اسلامی و سوفسطایی گری یونانی
۴۷	جنگ جمود و روشن اندیشی
۴۷	علی علیه السلام قربانی جمودها
۴۹	مصیبت خوارج برای اسلام

فصل دوم: مبانی حقوق از نظر اسلام

۵۲	درس سوم: مبانی اولیه حقوق از نظر اسلام
۵۲	کس سوالات انگیزشی و امتحانی
۵۴	نتیجه اساسی بحث عدل
۵۴	اصل عدل در مذهب شیعه
۵۵	علت ایجاد حق
۵۶	رابطه حقوق و جهان بینی
۵۶	علاقه غائی بین انسان و طبیعت
۶۱	علاقه فاعلی میان حق و صاحب حق
۶۴	تلازم حق و تکلیف
۶۴	حق فقرا در اموال اغنیاء
۶۵	رابطه غایی و فاعلی حق و صاحب حق در کلام امیرالمؤمنین علیه السلام
۶۶	احترام فوق العاده حق در اسلام
۶۷	حق همسفر
۶۸	نام امیرالمؤمنین علیه السلام ، قرین عدالت

۷۲	درس چهارم: احترام حقوق و تحقیر دنیا
۷۲	کس سوالات انگیزشی و امتحانی
۷۳	ارزش ذاتی، نسبی و مقایسه‌ای
۷۴	بی ارزشی دنیا مقایسه‌ای است
۷۴	تعظیم ارزش‌های معنوی، نه تحقیر دنیا
۷۶	بقای جامعه و احترام حقوق
۷۷	تأثیر عدالت اجتماعی در امور معنوی
۷۸	الف) تأثیر نبود عدالت اجتماعی در افکار و عقاید
۷۸	۱- اعتقاد به بخت و اقبال

۸۱	۲- بدبینی به روزگار
۸۲	ب) تأثیر نبود عدالت اجتماعی در فساد اخلاق
۸۵	اخلاق متعادل در جامعه متعادل
۸۶	راز موفقیت اسلام
۸۷	ج) تأثیر عدالت در رفتار عمومی
۸۹	سخنان بلند صعصعه در وصف امیرالمؤمنین (علیه السلام)
۹۲	درس پنجم: تفاوت‌های روا و امتیازات ناروا
۹۲	که سوالات انگیزشی و امتحانی
۹۴	جامعه مانند یک اندام زنده است
۹۵	اختلاف جامعه با اندام زنده
۹۶	معنی مدنی بالطبع بودن انسان
۹۸	تنازع بقا یا مسابقه بقا
۹۹	دو رکن مسابقه
۱۰۱	عدالت یا مساوات
۱۰۴	اختلافات افراد از نظر استعدادها
۱۰۴	مساوات حقیقی
۱۰۶	جامعه بی طبقه اسلامی
۱۰۷	جَوَاب و ذلفا
۱۱۰	عنایت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) به از بین بردن ناهمواری‌ها
۱۱۱	جنبه اجتماعی سیره نبوی
۱۱۲	خلاصه سخن
۱۱۳	درس ششم: حقوق مردم بر یکدیگر
۱۱۳	که سوالات انگیزشی و امتحانی
۱۱۴	وسعت و ضیق حق
۱۱۵	حقوق متقابل
۱۱۶	تنها حق یک طرفی
۱۱۶	حقوق متقابل والی و رعیت
۱۱۷	احتیاج همگان به همکاری و تعاون
۱۱۹	عالیترین مظهر دموکراسی
۱۲۰	جمع‌بندی مطلب

بسم الله الرحمن الرحيم

پس از حمد و تسبیح خدای تعالی، سلام و درود خویش را به روان پاک استاد شهید مرتضی مطهری نثار می‌داریم که با شعاع فروزان خود، مردگان را حیات بخشید و به ظلمت‌ها نور افشاند، معلم شهیدی که پس از گذشت چند دهه از شهادتشان آثار و مآثر باقیمانده از آن فقید سعید همچنان از طراوت و جوانمندی خاصی برخوردار بوده و جوابگوی بسیاری از مسائل و نیازهای فکری جامعه می‌باشد. از این رو ولی معظم فقیه آثار ایشان را به عنوان مبنای فکری نظام جمهوری اسلامی معرفی نموده است.

در طول سالیان پس از شهادت ایشان در تنظیم و چاپ آثار استاد، زحمات زیادی صورت پذیرفته که جای تقدیر و تشکر دارد؛ اما با توجه به تجربه مستمر طرح مطالعاتی آثار شهید مطهری و بازخورد نظرات مخاطبین و اندیشه‌جویان، لزوم بازنگری در نحوه چینش مطالب استاد، مشهود می‌باشد؛ بنا به ضرورت فوق دبیرخانه بینش مطهر اقدام به بازنگری و بازسازی آثار ایشان نموده است.

ویژگی‌های کتاب «حق و عدالت»

۱. مسئله عدالت یکی از مهم‌ترین ارکان تفکر اسلامی است به گونه‌ای که بعد از توحید، مهم‌ترین هدف بعثت همه انبیاء الهی است. عدالت از دو حیث مورد توجه است؛ یکی از جنبه جهان‌بینی توحیدی به عنوان عدل الهی و دیگری از جنبه اجتماعی به عنوان

عدالت اجتماعی. هرچند که در اسلام عدالت اجتماعی فقط در ذیل عدل الهی قابل تبیین است، ولی در این کتاب بیشتر به مباحث عدالت اجتماعی پرداخته شده است. از مهم‌ترین مباحث این کتاب ارائه مناظ و ملاک عدالت بر اساس رابطه غایی و فاعلی و مسئله حق و تکلیف است که کلیدی راه‌گشا برای بسیاری از مباحث می‌باشد.

۲. در سیر مطالعاتی آثار شهید مطهری، این کتاب به عنوان شانزدهمین کتاب مورد مطالعه مقرر شده که از یک سو پس از مباحث تربیت و رشد اسلامی قرار گرفته که یکی از مهم‌ترین محورهای تربیت، رشد متعادل ابعاد وجودی انسان می‌باشد و از سوی دیگر این بحث قبل از ورود به مباحث حقوق زن و مرد برای تبیین راز اختلاف‌های طبیعی و حقوقی زن و مرد، مورد توجه قرار گرفته است که طرح مباحث حقوق زن و مرد بدون فهم مسئله عدالت، ناقص و یا غلط نتیجه خواهد داد.

۳. اندیشه‌جویانی که مایل‌اند سیر مباحث این کتاب را بر اساس انتشارات صدرا ملاحظه نمایند می‌توانند این مباحث را در کتاب‌های بیست گفتار، حکمت‌ها و اندرزها، اسلام و نیازهای زمان و یادداشت‌های استاد بیابند.

۴. به منظور استفاده هرچه بیشتر اندیشه‌جویان از مطالب استاد شهید، در ابتدای هر گفتار سؤال‌های اصلی و انگیزشی آن قسمت آورده شده است.

۵. سایر مطالب مرتبط با موضوعات این کتاب از کتب مختلف استاد گزینش شده و به عنوان مطلب تکمیلی در پاورقی قسمت مربوطه قرار داده شده است.

همچنین آن قسمت از یادداشت‌های استاد که مطالب جدیدی علاوه بر مطالب کتاب داشته، در پاورقی قسمت مرتبط آورده و با عنوان یادداشت استاد متمایز شده است.

۶. یکی از مشکلات مخاطبین آثار شهید مطهری، مواجهه با واژه‌های مشکلی است که احیاناً معانی آنها را نمی‌دانند؛ لذا تصور می‌کنند مطالب استاد را متوجه نمی‌شوند و در بسیاری موارد ادامه مطالب را رها نموده و اظهار می‌دارند آثار شهید مطهری سخت است. برای رفع این مشکل، واژه‌هایی که ممکن است برای مخاطب دشوار باشد، در پاورقی توضیح داده شده است. این توضیحات حتی المقدور برگرفته از سایر آثار استاد می‌باشد.

۷. چرایی و چگونگی سیر مطالعاتی برنامه‌ریزی شده در چهار سطح، در کتاب بینش مطهر توضیح داده شده است. اندیشه‌جویان سیر مطالعاتی آسان به مشکل بینش مطهر، لازم است در ابتدا چگونگی مواجهه با آثار استاد شهید مطهری را از کتاب بینش مطهر، مطالعه نمایند.

۸. مطالعه و مباحثه این کتاب برای دو هفته مقرر شده است.